

Фінансові засади забезпечення державного суверенітету

Розвиток економічних відносин, у тому числі і фінансових, характеризується процесами інтеграції та глобалізації². Багато світових вчених справедливо вказують на причинно-наслідковий зв'язок між процесом глобалізації, з одного боку, та посиленням прагненням багатьох країн забезпечити в таких умовах свій суверенітет, з іншого боку³.

Основним завданням демократичної держави є створення сильних територіальних утворень, що складають адміністративно-територіальний устрій України, згідно Конституції України. Законодавець за роки незалежності чітко розробив питання щодо фінансово-економічних засадах самостійності місцевого самоврядування, запровадив поняття комунальної власності, доходів та видатків місцевих бюджетів у межах повноважень, визначених законами.

Важливою гарантією фінансових прав місцевого самоврядування є реформа бюджетного законодавства з приводу закріплення можливості отримання чи залишення на рівні місцевих бюджетів власних доходів. На сьогодні, згідно Бюджетного кодексу України, що визначає фінансові засади між іншим місцевого самоврядування, за доходами місцевих бюджетів різного рівня закріплено: ст.64-69 доходи місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів та доходи місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. Аналіз вищевказаних статей дозволяє прийти до висновку, що місцеві бюджети різного рівня знаходяться у постійній залежності від відрахувань з Державного бюджету та рівня міжбюджетних трансфертів, що визначаються законами про Державний бюджет на відповідний рік щорічно. Таким чином, існує жорстка централізація фінансових ресурсів на рівні Державного бюджету, хоча основними джерелами наповнення Державного бюджету є саме податки, що справляються суб'єктами підприємницької діяльності, працюючими у межах відповідних територіальних громад.

---

¹ Кандидат юридичних наук, доцент кафедри фінансового права, Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого.

² Миргородская Е. О. Эволюция финансового капитала в условиях глобализации: Автореф. дис. Доктора экон. наук. – Москва, 2007. – С. 11.

³ Кокошин А. А. Реальный суверенитет в современной мирополитической системе. – М.: Витязь, 2005. – С. 3.

З огляду на існуючу останні роки ситуацію, коли місцеве самоврядування реально не може існувати, а тим більше ще й інвестувати в інфраструктуру чи виробництво без відповідних міжбюджетних трансфертів, дуже актуальним постає питання реформування системи формування місцевих бюджетів.

З метою збільшення долі власних доходів місцевих бюджетів, підвищення зацікавленості органів місцевого самоврядування у розвитку економічного потенціалу, було запропоновано внесення змін у існуючий Бюджетний кодекс України, стосовно передачі в місцеві бюджети частини податків та зборів. Зараз в парламенті на розгляді знаходиться проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України, який до речі, пройшов вже I читання. 18 вересня 2008 року Верховна Рада України прийняла у першому читанні Постанову №2709/111 «Про прийняття проекту закону України про внесення змін у Бюджетний кодекс України». У цьому проекті є кілька радикальних реверансів вбік місцевих бюджетів.

Так, запропоновано 10% обсягу зібраного податку на прибуток приватних підприємств має йти вже не в Державний бюджет, як зараз, а залишатися в бюджеті розвитку відповідного місцевого бюджету. Відштовхуючись від райдужного плану надходжень від цього податку на цей рік, можна визначити, що ціна цього питання може складати близько 5 мільярдів гривень. Однак це лише перспектива.

Окремі зміни щодо розподілу бюджетних надходжень передбачено вже прийнятим Законом України «Про Державний бюджет України на 2009 рік». Зокрема, мова йде про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів. Згідно ст.48 вищевказаного закону, на період підготовки до проведення в Україні фінальної частини Євро-2012, кошти від сплати такого податку будуть повністю на 100 відсотків залишатися у містах-господарях чемпіонату.

Такі зміни та перспективи дають право стверджувати, що згодом ми можемо розраховувати на фінансово сильні та незалежні територіальні громади. На сьогодні реформа місцевого самоврядування є питанням передвиборчої агітації майже усіх політичних сил, таким чином, можна розраховувати на позитивні зміни у цьому напрямку вже у найближчий час.